

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 2 (46)

Вінниця, 2024

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Дисемінація передового педагогічного досвіду
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Проби пера
- ❖ Конкурси
- ❖ Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Протокол № 9 від 18 квітня 2024 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.; **відповідальний редактор:** методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкарь С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

Відповідальність за зміст статей несуть автори

Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 2(46) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2024. 170с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2024

ЗМІСТ

ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ПРОЄКТ «Зберігаючи традиції крізь віки».....	5
ПРИСЯЖНЮК ДМИТРО, МАРТИНЮК ВІКТОР, БИСТРИЦЬКИЙ ОЛЕКСАНДР, Вінниця влітку 1943 року.	8

ДОСЛІДЖЕННЯ З ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

БЕЛЯЄВ ПАВЛО, New Zealand English as a distinct first-language variety of the English language.....	15
KYLYVNYK VICTORIA, KOLIESNIKOVA IVANNA, Numeral and its peculiarities in modern English.....	18
КУШНІР АЛІНА, КОСА ЄЛИЗАВЕТА, Cockney dialect in the formation of the image and identity Adele.	23
КУШНІР АЛІНА, КРИВЕНКО ЮЛІЯ, The Scottish English accent in the film «BRAVE HEART».....	29
КУШНІР АЛІНА, СЛЮСАР МАРИНА, The role of word stress in the English language.....	32
КУШНІР АЛІНА, ПІДВИСОЦЬКА ХРИСТИНА, The importance of English as a global language.....	36
LEBED YULIIA, KYLYVNYK VICTORIA, TURCHYN TETIANA, Integrated lesson of the language-literary course and its functions.	39
КУШНІР АЛІНА, ТИМОШЕНКО ВАДИМ, The main factors of influence on Canadian English formation.	43
КИЛИВНИК ВІКТОРІЯ, ВАРИЧ АННА, Аналіз синонімічних рядів прикметників, що позначають людські якості героїв роману Дж.Остін «Гордість та упередження». Стилiстична функція таких прикметників.	47
ЗІНЧЕНКО СНІЖАНА, Вербалізація концепту HOME/HOUSE в романі «Гордість і упередження» Джейн Остін.....	50
МИХАЛЬЧУК ОЛЕСЯ, ПАНЧЕНКО МИРОСЛАВА, Відображення сучасних реалій у лексичному складі англійської мови.	51
МАРЦЕНЮК ОЛЕНА, СОЛДАТОВА ВІКТОРІЯ, Топоніми війни: дерусифікація українських географічних назв.	55

ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ МЕТОДИК ТА ПРАКТИК НАВЧАННЯ

ТАРАШЕВСЬКА ОЛЬГА, КОРНІЄЦЬ ЛІЛІЯ, Казкотерапія як метод розвитку мовлення дітей дошкільного віку.	59
ПОХИЛЮК ОЛЕНА, ДЗЮБА ТЕТЯНА, Теоретичні аспекти й сучасні підходи до формування лексичної компетентності учнів на уроках української мови.....	62
МАЗУР ТЕРЕЗА, Сучасні підходи до формування пунктуаційної компетентності майбутніх учителів-філологів.	65
ГОЛОВСЬКА ІРИНА, МУКОСЄЄВА АЛЬОНА, Етапи формування іншомовної лексичної компетентності.	71
ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, ВАСИЛЕНКО ЮЛІЯ, Активна пошукова діяльність у процесі виконання творчих завдань під час вивчення ліричних творів на уроках української мови як запорука ефективного розвитку мовлення та мислення здобувачів початкової освіти.	76
СОРОЧАН АЛІНА, ГЛУХЕНЬКА ВІКТОРІЯ, Можливості використання штучного інтелекту на уроках зарубіжної літератури.	81
ГОЛОВСЬКА ІРИНА, ПОЛІЩУК ІННА , Web-квести як засіб підвищення мотивації учнів в умовах дистанційного навчання.	86

СОРОЧАН АЛІНА, ІЛЬЧЕНКО АНЖЕЛА, Читання як стратегія: досвід філологічного факультету КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж».....	91
---	-----------

НОТАТКИ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

ТВЕРДОХЛІБ НАТАЛІЯ, МОРОЗ ДАРИНА, Виховні можливості фольклору у моральному вихованні учнів початкових класів.	99
ХОМІЩЬКА НАТАЛІЯ, ПШЕНИЧУК НАТАЛІЯ, Естетичне виховання дітей засобами образотворчої діяльності.	103
ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, ГУЗОВСЬКА СОФІЯ, Шляхи розвитку фантазії та мислення здобувачів початкової освіти на уроках української мови.	106
ТОКАР ЛЮБОВ, КОЛЬЧЕНКО МАРІЯ, Українська народна іграшка як засіб сучасного виховання дітей раннього та дошкільного віку.	110
МЕЛЬНИК СВІТЛАНА, Особливості музичного заняття з основ музичного інструменту у ВНЗ.	112
МАРЦЕНЮК ОЛЕНА, МІНОВА ЄЛИЗАВЕТА, КОЗАКЕВИЧ АНАСТАСІЯ, З досвіду впровадження «Методичних рекомендацій щодо забезпечення якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах освіти України».	117
ТОКАР ЛЮБОВ, ПИЛЯВЕЦЬ ТЕТЯНА, Засоби казки як закономірності морального виховання дітей раннього та передшкільного віку.	120
ФЕДОРЧУК СВІТЛАНА, Громадянське виховання засобами музики як важливий компонент сучасної системи освіти в Україні.....	124
МЕЛЬНИК ГАЛИНА, ЦВИК СОФІЯ, Творча діяльність дошкільників як засіб формування музичних здібностей.	128
БАРЩЕВСЬКА ІННА, ГУМЕНЮК ІРИНА, Сензитивні періоди розвитку дитини та їх вплив на всебічний розвиток дитини. Проблематика раннього білінгвізму.	132
БАРЩЕВСЬКА ІННА, ХИЖУК НАТАЛІЯ, Вплив сімейного середовища на розвиток дитини.	140
ЧОРНА НАТАЛІЯ, КОВАЛЬЧУК ЛЕСЯ, Розвиток образного мислення школярів засобами сприймання та інтерпретації музичних творів.	145

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

БАБІЙ АЛЛА, Активізація креативних якостей здобувачів освіти у процесі вивчення літератури (на прикладі аналізу роману І. Багряного «Тигролови»).	150
ВАСИЛЕВИЧ ІННА, Стилїстика дієслівної метафори в поезії Олександра Олеся.	154
ПОХИЛЮК ОЛЕНА, Особливості різних видів рецензій як провідного жанру сучасної літературної критики.	157
МОВЧАН ЛАРИСА, ГОРДІЄНКО ВІТАЛІЙ, Культуро-специфічна лексика та художній текст.	161

РЕЗУЛЬТАТИ IV-ГО РЕГІОНАЛЬНОГО КОНКУРСУ ЕСЕ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ «Podilia Thinks Global»	165
--	------------

ВИМОГИ до підготовки науково-методичних статей Збірника «ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу»...171	
---	--

Використання термінів "Home" і "House" дозволяє авторці створити різницю між рідним домом, який асоціюється зі затишком і безпекою, та будинком чоловіка, що може бути сприйнятий як зовнішній облік без внутрішньої теплоти.

У творі HOME/HOUSE використовується для підкреслення соціального статусу персонажів та вираження їхніх сімейних цінностей, що додає глибини розвитку сюжету та образів.

Хоча базові значення "Home" і "House" асоціюються з позитивними характеристиками, в контексті роману вони можуть викликати різні емоції та асоціації у персонажів та читачів.

Взаємодія між термінами "Home" і "House" допомагає підкреслити глибину і складність внутрішнього світу героїв.

У контексті роману "Гордість і упередження" лексема "Home" асоціюється з емоційним затишком та родинними цінностями, тоді як "House" частіше сприймається як зовнішній облік будинку без внутрішньої теплоти.

Через мовні засоби авторка створює образи та виражає символічне значення домів для персонажів, розкриваючи їхні внутрішні конфлікти та емоційний світ.

Це твір має особливу цінність, оскільки, з одного боку, в ньому наведено винятковий приклад ідеального англійського помістя, що підтверджує перше значення базового шару лексеми "House" - умовно "будинок - окрема будівля, де проживає одна родина"[2]. З іншого боку, досліднику стає зрозуміло, що жоден із представлених у книзі будинків не має так званого "позитивного емоційного компонента", притаманного першому значенню базового шару "Home" - умовно "дім - любов, турбота, родина". Тут дім - це нудьга, побут, суєта, турботи, безнадійність, спокута і т. д.[3]

З усього сказаного випливає, що для англійців, того часу в громадських колах найбільш важливі були зовнішні ознаки будинку, тоді як внутрішній затишок, спокій, тепло і любов рідних відступали на другий план. Аналіз практичного матеріалу показав, що лексему "Home" використовували у тексті роману 66 разів, "House" - 137 разів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. A Literary Analysis of 'Pride and Prejudice'. URL: <https://www.bookishelf.com/a-literary-analysis-of-pride-and-prejudice/> (Дата звернення: 15.03.24)
2. Англо-український словник. URL: <https://vocabulary.com.ua/vocabulary/house> (Дата звернення: 15.03.2024)
3. Москалик К. Аналіз лексичного значення концептів «HOUSE» / «HOME». URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/13805/2/VseukrStud_20121v2_Moskalik_K-Analiz_leksychnoho_znachennia_175.pdf (Дата звернення: 15.03.24)

*Стаття надійшла до редакції
05 травня 2024 р.*

ВІДОБРАЖЕННЯ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ У ЛЕКСИЧНОМУ СКЛАДІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

УДК 811.111'373

МИХАЛЬЧУК ОЛЕСЯ,

викладач-методист

кафедри германської та слов'янської філології

ПАНЧЕНКО МИРОСЛАВА,

здобувачка освіти філологічного факультету

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Abstract: *The article analyzes the peculiarities of the process of enriching the word stock of the English language at the current stage of its development and determines the impact of significant events in the social life of mankind on present-day lexical innovations.*

Key words: *English language, vocabulary, modern realities, neologism, word formation.*

Постановка проблеми. Мова – явище суспільне, і як будь-яке суспільне явище, вона розвивається за власними законами. Розвиток мови нероздільно пов'язаний з історією та культурою її носіїв, соціокультурним контекстом та екстралінгвістичними реаліями. З-поміж усіх підсистем мови лексична підсистема найбільш оперативно реагує на суспільні зміни, відображуючи сучасну стрімку динаміку соціально-політичних, економічних, культурних, науково-технічних та суспільно-духовних перетворень. Саме тому вкрай важливо відстежувати зміни у способах збагачення лексичної системи мови та вплив нагальних подій на її розвиток.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі збагачення словникового складу мови присвячено роботи численних науковців, до яких належать К. Карпова, Т. Чаюк, Дж. Аїто, Ю. Зацний, О. Ткачик, Н. Роговська, Н. Мойсієнко, О. Бас-Коненко, В. Бондаренко і багато інших, однак оскільки зміни в лексичній системі тривають безперервно, дослідження потребують актуальні лексичні новації.

Виокремлення мети дослідження. Дослідження має на меті аналіз особливостей процесу збагачення лексичного складу англійської мови на сучасному етапі її розвитку та визначення впливу знакових подій в суспільному житті людства на лексичну систему.

Виклад основного матеріалу дослідження. До рушійних сил змін у лексичному складі мови дослідники відносять потребу давати назви предметам, явищам, поняттям, яких не існувало раніше, тож у мові бракує слів на їх позначення; потребу замінити назву реалії, яка існує в мові, точнішою або зручнішою для використання новою лексею; прагнення назвати той чи інший предмет, явище, поняття образно, передати емоційне ставлення до нього [1, с. 117].

Зміни у лексичному складі мови відбуваються за рахунок двох процесів: поповнення, тобто появи нових лексичних одиниць, і зміни семантичної структури уже існуючих слів. Таким чином, словниковий склад мови зазнає кількісних і якісних змін [2, с. 35]. Кількісні показники не піддаються точному обчисленню. Вважається, що лексичний склад англійської мови щороку поповнюється приблизно на 800 нових одиниць. Однак, як слушно зауважує Ю. Зацний, неологізми виникають не в мові взагалі як системі об'єктивно існуючих, соціально закріплених знаків, а в реалізації цієї системи – у мовленні конкретних носіїв, і далеко не всі вони закріплюються в мові. Закріплюються у мові насамперед ті одиниці, що передають поняття, пов'язані з важливими проблемами суспільства [3, с. 6].

Визначальні зміни та тенденції суспільного життя віддзеркалюються не лише у власне вокабулярі, а й у способах його збагачення. Так, упродовж практично всього історичного розвитку англійської мови запозичення з інших мов унаслідок мовних контактів належало до основних джерел появи нових слів. Видатний лінгвіст та історик мови професор Д. Крістал [4] метафорично порівнює англійську мову з пілосмоком за її гнучкість і здатність легко абсорбувати іншомовні слова. Зокрема, у давньоанглійський період (V–XI ст.) це були переважно запозичення з латини (оскільки вона була мовою релігії та освіти) та скандинавських мов (унаслідок нападів вікінгів та окупації ними значної частини Англії); основними способами словотворення були складання слів та основ і афіксальні способи. В період середньовіччя (XII–XV ст.) процес запозичення став ще більш інтенсивним. Більшість лексичних одиниць, запозичених у цей період, мали французьке походження – їхня кількість сягає десяти тисяч. Це стало наслідком Норманського завоювання, після якого панівні еліти Британії тривалий час були франкомовними; відповідно, чимало слів на

позначення понять у галузі адміністрування, законодавства, судочинства і багатьох інших сферах суспільного життя мають французьке коріння. Так само активно запозичувалися слова з латини; менш відчутним у цей період став вплив на лексичний склад англійської скандинавських мов. Що ж до процесу словотворення, то епоха середньовіччя характеризується появою таких нових способів, як скорочення, реверсія і злиття слів. На ранньому етапі сучасного періоду розвитку мови (XVI–XVIII ст.) нова хвиля запозичень з класичних мов обумовлена бурхливим науковим, культурним та технологічним розвитком суспільства. Водночас розвиток транспортної системи, освоєння і колонізація нових земель призвели до інтенсифікації мовних контактів і спричинили появу в англійській мові тисяч запозичень як з європейських (французької, італійської, іспанської, португальської та ін.), так і з інших мов світу, зокрема азійських, африканських тощо. Важливим способом словотворення стала конверсія, або функціональний зсув слова з однієї частини мови в іншу.

На сучасному етапі розвитку мови запозичення значно втратили свою питому вагу серед неологізмів – за підрахунками Дж. Ейто, їхня частка нині становить лише близько 5 % лексичних новотворів [5, с. X].

Натомість, значно зросла кількість скорочень, особливо аббревіатур – дослідник пов'язує це зі збільшенням кількості організацій та понять з багатослівними назвами, а також стрімким темпом сучасного життя, що вимагає посиленої економії мовних засобів. Так, у 2023 р. Оксфордський словник зафіксував появу нових аббревіатур у таких тематичних сферах: технології (*AMOLED*, *DSLR*, *PSTN*); екологія (*AQI*); медицина (*IUI*, *NIPT*); суспільне життя (*OG*, *ADA*); бізнес (*SPAC*).

Якісні зміни у лексичному складі англійської мови та їхній зв'язок із визначальними подіями у житті суспільства можна простежити на матеріалах добірок «Слово року», укладених редакційними колегіями сучасних авторитетних лексикографічних ресурсів. Такі добірки зокрема пропонують Оксфордський словник англійської мови (на сайті Oxford Languages (далі – OL)), Collins Dictionary (далі – CD) та Американська діалектологічна спілка (American Dialect Society, далі – ADS). Відбір слів-номінантів здійснюється за результатами ґрунтовних корпусних досліджень – до прикладу, команда редакторів Оксфордського словника послуговується матеріалами Оксфордського корпусу англійської мови (Oxford English Corpus), опрацьовуючи за допомогою спеціального програмного забезпечення близько 150 мільйонів слів щомісяця. Це дозволяє укладачам відстежувати появу нових слів та зміни у вживанні уже існуючих. Словом року не обов'язково стає нова лексична одиниця; критеріями відбору номінантів на звання «слова року» є його «резонансність» – різке зростання кількості пошукових запитів, широке вживання у різноманітних контекстах і відображення ним важливих подій, понять, ідей, проблем, що турбують суспільство у конкретний момент.

У 2020 році, коли світ сколихнула пандемія COVID-19, найактуальнішим лексичним кластером став коронавірусний вокабуляр. Слова та вирази, досі притаманні медичній та дотичним до неї галузям, перейшли до сфери загального вжитку. К. С. Карпова та Т. А. Чаюк визначають кілька тематичних груп, що характеризуються найбільш відчутним поширенням вузькоспеціалізованої лексики: найменування хвороби (*Wuhan virus*, *Wuhan coronavirus*, *China coronavirus*, *COVID-19* (*COronaVirus Disease 2019*) та ін.); найменування діагнозу (*index case*, *patient zero*, *contact tracing*, *community spread* тощо); характеристика перебігу хвороби (наприклад, *asymptomatic patient*, *case fatality rate*, *incubation period*, *person-to-person transmission*); найменування засобів захисту та запобігання хворобі (*social distancing*, *psychical distancing*, *self-quarantine*, *self-isolation*, *lockdown* та ін.) [9].

Не дивно, що словами року були визнані *lockdown* (CD) і *Covid* (ASD). Однак буремний 2020-й залишив не лише медичний слід в історії: він був настільки багатим на події, що

команда редакторів Оксфордського словника не спромоглась визначитися з єдиним словом року. Їхній перелік теж містить чимало слів, пов'язаних із пандемією та її наслідками. Наочним прикладом радикальної зміни контекстів, у яких вживається лексична одиниця, може слугувати слово *remote*. Слово не є новим – його походження датується XV ст., і до 2020 р. воно здебільшого вживалось у загальному значенні «віддалений» на позначення відстані, найчастіше у сполученні з лексемами *village, island, control, location*. Втім, за часів пандемії найбільш поширеними стали сполучення зі словами *learning, working, workforce, instruction* тощо, у яких акцентувалася не відстань, а робота/навчання з дому, а не в приміщенні відповідної установи; до того ж частотність вживання слова *remotely* зросла утричі.

Упродовж 2021 р. вплив пандемії на слововживання залишився відчутним, однак акцент змістився на шляхи боротьби і подолання вірусу: словом року було визнано *vax*. Слово не є новим – його поява датується 1980-ми роками, коли воно вживалось як іменник у значенні «вакцина», проте вкрай рідко. У 2021 році частотність його вживання стрімко зросла, і не лише в якості іменника, а й дієслова; до того ж, значно розширилися контексти вживання, що призвело до появи виразів на кшталт *vax sites, vax cards, to get vaxxed, to be fully vaxxed* тощо.

Враження світу від подій 2022 року втілилися у слові *permacrisis*, яке стало словом року за версією Collins Dictionary. Воно позначає тривалий період нестабільності, що призводить до серії катастрофічних подій. Наслідки пандемії доповнилися політичною нестабільністю, низкою природних лих, економічними негараздами і, звісно, війною в Україні. Трагічні події в нашій країні не залишили світ осторонь, що відобразилось і у мовній системі. Так, одним із десяти претендентів на звання слова року Collins Dictionary визнав слово *Kyiv*, замінивши нарешті написання і вимову назви нашої столиці транслітерацією з української мови (раніше воно подавалось як *Kiev*). Хештеги *#IStandWithUkraine* і *#StandWithUkraine* на позначення солідарності з Україною посіли третє місце у переліку номінантів на слово року за версією Oxford Dictionary. Американська діалектологічна спілка включила до номінантів на слово року інший вияв солідарності – *Slava Ukraini (Glory to Ukraine!)*. Слід зазначити, що відображення війни призвело до широкого вживання в засобах масової інформації численних неологізмів, з нею пов'язаних: *ruscism* – термін на позначення ідеології, соціальних практик та політичного режиму країни-агресорки; *ruscist* – прихильник такої ідеології; *to be Ukrained* – вираз, що описує суть становища, в якому опинилася росія після нападу на Україну, коли агресор вдирається в незалежну країну, а у відповідь отримує приниження на глобальному рівні; *orcs* на позначення орди загарбників тощо [10; 11]. Втім, ці лексичні одиниці ще не зафіксовано у словниках, тож поки не можна з упевненістю стверджувати, що вони стануть частиною англійського вокабуляру. Маємо надію, що натомість вже зовсім скоро з'являться неологізми, що відображуватимуть перемогу нашої держави.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, на сучасному етапі розвитку англійської мови роль запозичень у збагаченні її словникового складу значно знизилась порівняно з попередніми історичними етапами; водночас істотно зросла кількість слів, утворених шляхом скорочення та аббревіації, а також вживання слів у нових контекстах із новими значеннями. Важливою рушійною силою для змін у лексичному складі мови та слововживанні є визначальні події у соціальному житті. Так, упродовж 2020–2021 рр. найбільш активно збагачувався вокабуляр, пов'язаний з пандемією. Трагічні події в Україні з початку 2022 р. теж позначилися на лексиці англійської мови появою. Перспективним напрямком подальших досліджень вважаємо відстеження фіксації сучасних неологізмів у словниках англійської мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Сучасна українська літературна мова / за ред. А. К. Мойсієнко. Київ : Знання, 2010. 270 с.
2. Ткачик О. В., Роговська Н. В. Шляхи поповнення лексичного складу сучасної англійської мови. *Вісник НТУУ «КПІ». Філологія. Педагогіка*. 2017. Вип. 9. С. 36–30.
3. Зацний Ю. А. Словник неологізмів. Інновації у словниковому складі англійської мови початку XXI століття : англо-український. Вінниця : Нова Книга, 2008. 360 с.
4. Crystal D. A New Linguistic World. URL : <https://www.davidcrystal.com/Files/BooksAndArticles/-4033.pdf> (Last accessed: 03.04.2024).
5. Ayto J. Twentieth century words. Oxford : Oxford University Press, 1999. 626 p.
6. Oxford Languages. URL : <https://languages.oup.com/word-of-the-year/> (last accessed: 15.04.2024).
7. Collins Dictionary. URL : <https://www.collinsdictionary.com> (last accessed: 15.04.2024).
8. American Dialect Society. URL : <https://americandialect.org> (last accessed: 15.04.2024).
9. Карпова К. С., Чаюк Т. А. Збагачення словникового складу сучасної англійської мови шляхом словотворення (на матеріалі мови пандемії COVID-19). *Актуальні проблеми української лінгвістики : теорія і практика*. 2020. № XLI. С. 155–176.
10. Rudyi N. Ruscism as a variant of the fascist form of state-legal regime. *Social & Legal Studios*. 2023. Vol. 6. №. 2. P. 55–60.
11. MacLachlan C. *Why are Ukrainians calling Russian invaders “orcs”?* URL : <https://www.spectator.co.uk/article/why-are-ukrainians-calling-russian-invaders-orcs/> (last accessed: 25.04.2024).

*Стаття надійшла до редакції
27 лютого 2024 р.*

ТОПОНІМИ ВІЙНИ: ДЕРУСИФІКАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ГЕОГРАФІЧНИХ НАЗВ

УДК 81'373.21(477)

МАРЦЕНЮК ОЛЕНА,

доцент, кандидат педагогічних наук

СОЛДАТОВА ВІКТОРІЯ,

здобувачка освіти філологічного факультету

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Анотація: У цій статті розглядається процес дерусифікації українських географічних назв під час війни в Україні. Представлено аналіз впливу військових конфліктів на топоніми та їхню етнічну та культурну ідентичність українського народу. Також, досліджено зміни географічних назв в умовах військового конфлікту, та яке значення це має для сучасного українського суспільства. В статті висвітлюється важливість збереження та розвитку української мовної та культурної спадщини в умовах війни та політичних турбулентностей. Дослідження базується на аналізі актуальних джерел, документів та літератури, а також на прикладах конкретних топонімів, що відображають вплив військових подій на географічну номенклатуру України.

Ключові слова: топоніми, війна, дерусифікація, українські географічні назви, ідентичність, мовна політика. **Постановка проблеми:** Українські географічні назви стали об'єктом інтенсивних політичних та мовних впливів, особливо у період війни. Під час воєнних дій спостерігається зміна топонімів, що часто відбувається внаслідок дерусифікації. Цей процес породжує ряд проблем, зокрема, втрату історичної та культурної спадщини, порушення етнічної та мовної ідентичності та конфлікти у